

PHẨM XV
TẬP BỐN MƯỜI KỆ

(LXXII) / *Isidāsi* (Therī. 162)

Trong thời đức Phật hiện tại, nàng được sanh ở *Ujjeni*, con gái một thương gia có giới đức, được kính trọng, và giàu có và đặt tên là *Isidāsi*. Khi nàng đến tuổi trưởng thành, cha nàng gả nàng cho con trai một người thương gia, xứng đôi vừa lứa. Trong một tháng, nàng sống với chồng như một người vợ trung thành. Nhưng vì nghiệp đời trước của nàng, chồng nàng trở thành lạnh nhạt đối với nàng và đuổi nàng ra khỏi nhà. Mọi sự việc này được ghi rõ trong nguyên bản Pāli. Vì nàng tự tỏ không xứng đáng đối với người chồng này và chồng khác, nàng trở thành dao động, và được cha cho phép, nàng xuất gia với sự hướng dẫn của Trưởng lão Ni *Jinadattā*. Sau khi tu học thiền quán, không bao lâu nàng chứng quả A-lahán với sự hiểu biết về pháp và về nghĩa.

Sống trong sự an lạc Niết-bàn, một hôm sau khi đi khát thực và ăn xong, trong thành *Patna*, nàng ngồi bên bờ cát sông Hằng và đáp lời hỏi của Trưởng lão Ni *Bodhi*, nàng nói lên kinh nghiệm tu tập của nàng ngang qua những bài kệ này. Và để cho có sự liên hệ giữa các câu trả lời trước và sau có bài kệ được các nhà kiết tập về sau thêm vào:

400. Trong thành được đặt tên,

Tên chỉ một đóa hoa,

'Pàtaliputta',

'Con của đóa bông kèn',

Sống hai Tỷ-kheo-ni,

Có giới hạnh tốt đẹp,

Thuộc gia đình Thích-ca,

Gia đình cao quyền quý.

401. Một I-xi-đa-xi,

Thứ hai tên Bô-dhi,

Cả hai có giới hạnh,

Ưa thích tu thiền định,

Được nghe kinh điển nhiều,

Kiết sử được trừ bỏ.

402. Họ đi khát thực xong,

Ăn xong, bát rửa sạch,

Ngồi hưởng lạc viễn ly,

Nói lên những lời này.

403. Hồi I-xi-đa-xi,

Căn nàng thật thoải mái,

Tuổi thọ chưa tổn giảm;

Nàng thấy khuyết điểm gì,

Khiến tâm chú trọng nhiều,

Đến hạnh nguyện xuất ly.

404. Như vậy sống viễn ly,

Thiền xảo về thuyết pháp,

I-xi-da-xi thuyết,

Lời nói như thế này,

Hãy nghe, này Bô-đi,

Ta xuất gia thế nào.

405. Tại thành phố thù thắng

Đặt tên Uj-jê-ni,

Cha ta là triệu phú

Có đức độ giới hạnh,

Ta là con gái một,

Được cha thương, yêu quý.

406. Từ thành Xê-kê-ta,

Một người dạm hỏi đến,
Một gia đình quyền quý,
Hỏi ta cho con trai
Triệu phú bèn gả ta,
Làm dâu người giàu ấy.

407. Sáng và chiều, ta đến
Đánh lễ cha, mẹ chồng,
Cúi đầu đánh lễ chân,
Như ta được dạy bảo.

408. Với chị, với em anh,
Với bà con chồng ta,
Thấy một người bước vào,
Ta e sợ mời ngồi.

409. Về đồ ăn, uống, nhai,
Được cất giữ có chỗ,
Ta thiết đãi cho ăn,
Thích hợp từng người một.

410. Ta thức dậy đúng thời,
Đi vòng quanh khắp nhà,
Rồi chà rửa chân tay,
Ta đến lễ chồng ta.

411. Cảm theo lược trang liệu
Thuốc xoa mắt gương nhỏ,
Ta trang điểm chồng ta,
Như thị tỳ hầu hạ.

412. Ta tự nấu dọn cơm,
Ta tự rửa chén bát,
Như mẹ đối với con,
Ta hầu chồng như vậy.

413. Như vậy phục vụ chồng,
Với phục vụ tối thượng
Dậy sớm không biếng nhác,
Với tâm tư khiêm tốn,
Với giới hạnh tốt đẹp,
Nhưng chồng ác cảm ta.

414. Chồng ta nói mẹ cha,
Xin phép con sẽ đi,
Với I-xi-đa-xi,

Con không thể sống chung,
Cùng dưới một mái nhà,
Con không thể cùng ở.

415. Chớ nói vậy, này con!
Vợ con người có trí,
Thông minh, biết dậy sớm,
Sao con không hoan hỷ.

416. Nàng không hại gì con,
Nhưng con không bao giờ
Có thể sống chung được
Với I-xi-đa-xi

Con ghét cay chán ngấy
Xin phép, con sẽ đi.

417. Được nghe lời chồng nói,

Cha mẹ chồng hỏi con.
Làm gì xúc phạm chồng?
Hãy thẳng thắn nói thật.

418. Con không xúc phạm gì!
Không hại, không mưu tính.

Với lời nói khó chịu,
Có thể làm gì được?
Tuy vậy chồng của con,
Lợi ác cảm chồng con.

419. Họ đưa ta về nhà,
Nhà thân phụ của ta,
Vội tâm tư khổ não,
Sùng sốt và bối rối
Không muốn mất con trai,
Họ muốn bảo vệ nó.

Ôi, chúng ta bại trận,
Bởi nữ thần may rủi.

420. Cha ta lại gả ta,
Cho gia đình thứ hai,
Một gia đình giàu có,
Bằng lòng nửa số tiền
Là tiền gả bán ta.

421. Ta chỉ sống một tháng,
Trong gia đình vị ấy,

Vị ấy trả lui ta,
Dầu ta tận tụy làm,
Chẳng khác người nô lệ,
Không lỗi lầm có đức.

422. Cha ta nói khát sĩ,
Sống điều phục chế ngự,
Ngươi hãy làm rế ta,
Bỏ áo rách ghè bình.

423. Vị ấy sống nửa tháng,
Rồi nói với cha ta,

Hãy trả lui áo rách,
Ghè bình và bình bát,
Con nay muốn sống lại,
Nghề khát sĩ của con.

424. Cha, mẹ, toàn bà con,
Liên nói với vị ấy:

Ở đây có cái gì,
Làm con không bằng lòng?
Hãy nói gấp cái gì,
Làm con không vừa ý.

425. Được nói vậy, vị ấy,
Liên trả lời như sau:

Nếu đối với tự ngã,
Con có thể bằng lòng,
Nhưng con không chung sống,
Với I-xi-đa-xi!

426. Từ già vị ấy đi,
Một mình, ta suy nghĩ:

Ta đến để xin phép,
Hoặc chết hay xuất gia.

427. Ròi Ji-na-đạt-ta.

Vị ni sư ấy đến,
Trong khi đi khát thực,
Đến gia đình cha ta,
Vị thọ trì giới luật,
Nghe nhiều, có giới hạnh.

428. Thấy Ni sư, chúng tôi,

Đều đứng lên kính cẩn,

Và ta liền sửa soạn,

Chỗ ngồi cho Ni sư,

Ngồi xuống, ta đánh lễ,

Dưới chân bậc Ni sư,

Lễ xong, ta cúng dường,

Các đồ ăn đồ uống.

429. Các món ăn, uống, nhai,

Tại đây, được dự trữ,

Làm Ni sư thỏa mãn,

Ta thưa với Ni sư,

Nay ta muốn xuất gia,

Sống đời không gia đình,

Cha ta nói với ta:

'Này con hãy ở đây'.

430. Hành trì đúng Chánh pháp,

Với đồ ăn đồ uống,

Hãy làm cho thỏa mãn,

Sa-môn, hai lần sanh.

431. Vừa nói, ta khóc lóc,

Chấp tay vái cha ta;

Với điều ác con làm,

Con sẽ tiêu nghiệp ấy.

432. Cha ta nói với ta:

Hãy chứng ngộ Bồ-đề.

Và Chánh pháp tối thượng!

Hãy chứng đắc Niết-bàn,

Đã được Lương Túc Tôn,

Thành tựu và chứng đạt.

433. Ta đánh lễ mẹ cha,

Cùng tất cả bà con,

Sau bảy ngày xuất gia,

Ta chứng được Ba minh.

434. Ta biết bảy đời trước,

Quả gì nay thành thực,

Ta sẽ nói cho bạn,

Hãy nhất trí lắng nghe.

435. Tại thành phố đặt tên,

Ê-ra-ka-kac-chê,

Ta sống là thợ vàng,

Tài sản thật phong phú.

436. Say đắm với tuổi trẻ,

Ta xâm phạm vợ người,

Do vậy, sau khi chết,
Trong cảnh giới địa ngục,
Ta bị đốt, nung nấu
Trong một thời gian dài,
Thoát khỏi sự nung đốt
Ta sanh trong bụng khí.
437. Bảy ngày từ khi sanh,
Ta bị khí chúa thiên,
Đây là quả của nghiệp,
Do đi đến vợ người.
438. Từ đây ta chết đi,
Mệnh chung rùng Xin-đa,
Sanh trong bụng con dê,
Một mắt và què quặt.
439. Mười hai năm bị thiên,
Mang nặng những đứa con,
Sán trùng ăn vô dụng,
Do đi đến vợ người.
440. Từ đây ta chết đi,
Sanh làm con bò cái,
Của một lái buôn bò,
Con nghé màu đỏ sẫm,
Khi được mười hai tháng.
Lại bị người ta thiên.
441. Rồi ta lại kéo cày,
Kéo xe cho chúng nó,
Mù, lo lắng, vô dụng,
Do đi lại vợ người.
442. Từ đây chết được sanh,
Nhà nữ tỳ gần đường,
Không là nữ không nam,
Do đi lại vợ người.
443. Đến tuổi ba mươi năm,
Bị chết, ta được sanh
Sanh làm người con gái,
Gia đình người đánh xe,
Nghèo khổ ít tài sản,
Rơi vào tay vay lãi,
Do tiền nợ tăng trưởng,
Chủ lý đoán bắt ta.
444. Kéo ta, dầu ta khóc,
Lôi ta ra khỏi nhà.
445. Khi ta mười sáu tuổi,
Lớn lên thành thiếu nữ,
Con trai thương gia ấy,
Bắt ta lấy làm vợ.
446. Nhưng nó có vợ khác,
Có giới đức danh xưng,
Lại biết thương mến chồng,
Chính ta tạo thù hằn.
447. Do quả của nghiệp này,
Họ khinh ghét chồng ta,

*Dâu ta như nô tỳ,
Hầu hạ phục vụ họ,
Nhưng nay ta chấm dứt,
Mọi sự việc như trên.*